A keď je silný vietor, dvere búchajú, keďže nie sú funkčné kľučky.“

Pre všetky deti

Ako v každej škôlke, aj tu býva občas ráno plač. *„Ale ešte viac sa plače, keď po deti prídu rodičia,“* hovorí Tetiana, pre ktorú je to najlepším dôkazom, že svoju prácu robia v centre dobre.

Zdôrazňuje, že na rozdiel od centra v Ružinove, ktoré majú tiež prenajaté od mestskej časti, vítaným špecifikom toho petržalského je, že sem môžu prijímať aj škôlkarov, ktorých rodičia nebývajú v Petržalke. *„Je to veľká pomoc. Máme tu deti z Devínskej Novej Vsi, z Dúbravky, z Rače – je to ďaleko, ale čo urobíte, keď potrebujete pracovať? Mnohé ženy takto precestujú hodiny. Ale keď už bude hotová električka, to bude niečo iné!“*

Martina Štefániková

Skákanie do hradby z tullivakov patrí medzi najobľúbenejšie zábavky. | Foto: Ivana Vrabľová

TÉMA

UMENIE

SKRYTÉ PRÍBEHY PETRŽALSKÉHO UMENIA
MAČIAK MIROSLAVA CIPÁRA

Keďže dielo nemal kto financovať, nikdy sa nezrealizovalo.

Rok po prevrate v novembri 1989 a zrušení tzv. Hlavy 5, zákona o súhrnnom rozpočte stavby, ktorý prikazoval investovať určité percento do výtvarného dotvorenia každej stavby financovanej štátom, boli 21. novembra 1990 pozastavené (a nakoniec definitívne zastavené) aj rozrobené akcie objednané a financované organizáciou Výstavba hlavného mesta Bratislavy (VHMB) v Petržalke. Spomedzi všetkých sa rozhodlo o dokončení iba dvoch – plastiky **Matka** od **Juraja Hovorku** (pred ZŠ Gessayova) a plastiky **Poézia** od **Ludwiga Korkoša** (Mánesovo námestie).

Autori ostatných projektov dostali vyplatenú časť nákladov a honorár podľa stavu rozpracovania toho-ktorého diela. Figurovala medzi nimi aj plastika pre materskú školu na dnešnej Gessayovej ulici. Objednávku na plastickú kompozíciu na tému Symboly výchovy a mladosti dostal začiatkom roka 1990 výtvarník **Miroslav Cipár**.

Model plastiky mačiaka. | Foto: Štefan Cipár

Sedemmetrová preliezačka

Cipár predložil komisii návrh štylizovanej plastiky vychádzajúcej zo zvieracieho motívu, ktorá mala slúžiť ako detská preliezačka. Úspešnému ilustrátorovi detských kníh nebol svet detí vôbec vzdialený a navrhol farebne aj tvarovo veľmi zaujímavú a hravú preliezačku – **Mačiaka**.

Plastika z farebného epoxidu mala byť až 7 metrov dlhá a pravdepodobne sa mala nachádzať na dvore materskej školy. Nepriaznou osudu bol však pôvodný termín dokončenia diela – 15. 12. 1990 – posunutý na 31. 3. 1991. To už ale bolo vyhlásené pozastavenie niektorých akcií, a tak sa realizácia tohto diela napokon neuskutočnila. A to aj napriek konštatovaniu komisie, že *„vzhľadom na perspektívne využitie plastiky v danom priestore z funkčného hľadiska, ako aj z hľadiska estetického pôsobenia pre takmer celý obytný súbor prítomní odporúčajú dielo k realizácii“*. Bohužiaľ, realizáciu diela už nemal kto financovať…

Našťastie, zachoval sa aspoň model a môžeme len ľutovať, že sa Cipárova preliezačka Mačiak, tak ako viacero ďalších plánovaných a rozrobených diel, do priestoru sídliska nikdy nedostala.

Pocta čitateľovi

Jedno Cipárovo dielo však Petržalka predsa len „získala“. Stalo sa to v roku 2001, kedy pred vstupom do budovy vydavateľstva 7 plus na Ševčenkovej ulici osadili bronzovú plastiku s názvom Pocta čitateľovi. Ide skutočne o vzácny príklad umiestnenia výtvarného diela vo verejnom priestore súkromným investorom po roku 1989.

Martin Kleibl

Realizáciu výskumu podporil z verejných zdrojov formou štipendia Fond na podporu umenia.